



Emnekode : §0-200  
 Kandidatnr. : 7637  
 Dato : 24.05. 2012  
 Ark nr. : 1 av 12

oppgave 2

Rasjonell planlegging, instrumentell planlegging og mixed scanning.

Det var Edward-c. Beyfield som utviklet tanken om rasjonell planlegging. Han mente at planlegging måtte være en rasjonell, bevisst og logisk prosess som ikke var ferdig handling. Han presiserte at et steg av en handling, måtte være naturlig påfølgende steg av den ferdige handlingen. Denne formen for planlegging er instrumentell, og girne top-down styrt, arbeidsorientert og mål. Rasjonell planlegging kjennetegnes ved at man formulerer et mål, orientert seg om den nødvendige informasjonen slik at en kommer frem til best mulig målsetting, deretter vurderer man ulike alternativer og strategier for å nå målet. Neste fase går ut på å i verksette planene, og for så og monitorere at planene blir løst gjennomført. Det var viktig å få mest mulig oversikt over situasjonen slik at man kunne komme frem til en optimal løsning på problemet. \* Rasjonell planlegging er arbeidsorientert, arbeidsorientert, arbeidsorientert og basert på klassisk tenkning. Rasjonell planlegging kan kaldes til Friedmanns forståelse -> Policy analysis, som var den dominerende planleggingsforståelsesformen i etterkrigstiden (1929 -> 1950-60 tallet)

\* Regner Frisch sine økonomiske modeller



Emnekode : SV-200  
Kandidatnr. : 7637  
Dato : 24.05.2012  
Ark nr. : 2 av 12

Ranjanen planlegging kan også på en måte ses på som en ledning til planlegging som handlingsstype, som gir ut på:

- formulere et mål
- innbente kunnskap
- orientere seg mot fremtiden
- samarbeide med ulike aktører
- fatte et planvedtak.

Når det gjelder ledningen mellom ranjanen planlegging og policy analysis, er det viktig å understreke at policy analysis (politikk analyse) for bruk planleggingsredskaper som strategisk, matematisk for å løse problemer. Menneskelige resurser, verdier og meninger blir på en måte irrasjonelle. Det er gjerne staten som sitter på disse planleggingsredskapene, og styrer som sagt de fra toppen og ned.

### Instrumental planlegging

Charles E. Lindblom var en av de som var skeptiske til den rasjonelle planleggingen. Han mente at samfunnets dynamikk og diversitet førte til at det var så rett umulig å innbente all kunnskap om hva som ville skje i fremtiden. Man måtte rette i gang handlinger uansett om fremtiden var usikker, og man fikk da heller korrigere og justere planene underveis. Samfunnet måtte endres med småskritt, altså at verken blir til mens man går



Emnekode : SV-200  
Kandidatnr. : 7637  
Dato : 24.05.2012  
Ark nr. : 3 av 12

Kulturrentens planlegging kan kaldes til Friedmans fantadesis som social reform. Staten er fremdeles betydelig men demokratis styrt. Man ønsket å styre samfunnet i ønsket retning basert på små, skrittvis endringer. Kulturrentens planlegging, og social reform kan karakteriseres som en verdirelatert, og liktverdig prosess, men som samtidig hovedsakelig er styrt ovenfra og ned. U. i. snakker altså om samfunnsstyring. Kulturrentens planlegging inneholder elementer fra policy analysis, men er mer pragmatisk.

### Mixed scanning

Etzioni mente det måtte være en kombinasjon mellom rasjonell planlegging og kulturrentens planlegging, og introduserte "den tredje vei". Etzionis tanker var at det ble kulturrentens planlegging, mens rasjonell planlegging ville endre samfunnet litt etter litt, men det kunne også risikere å føre til store endringer. Dette kan sammenlignes med dagens miljøpolitikk. Det går bra med miljøet idag, og imorgen, samt dagen etterdet, men om 10-20 år vil vi kanskje stå overfor store miljøproblemer. Det er derfor viktig å drive med langsiktig planlegging i tillegg til kulturrentens planlegging. Etzioni brukte metaforen styret på himmelen for å forklare dette:



Emnekode : SU-200  
Kandidatnr. : 7637  
Dato : 24.05.2012  
Ark nr. : 4 av 12

Man måtte se etter de mørke skyene i  
hemsæten, slik at man unngikk det  
vænte været. Langsiktig planlegging er  
derfor viktig for å unngå fjæler og  
fæler som lurer i hemsæten.  
Man må planlegge i tråd med  
rasjonalistisk planlegging, men siden  
som sagt; samfunnet er i endring og  
vi må overvåke handling og handlinger  
uendelig samtidig.

Etricus mixed scanning kan brukes til  
frednings fortløps forer social learning,  
der man benytter elevenes i samfunnet,  
og ser på mennesker som kompetente,  
mennesker som ~~er~~ være med i forhandlere  
frem gode løsninger. Social learning  
kan kalles ~~avgrenset~~ ~~kompetent~~ rasjonal  
kommunikasjon planlegging fordi planleggingen  
gjøre driver seg an i løse et konkret  
tema, prosjekt, eller innenfor et avgrenset  
område. Man legger vekt på teori, og  
praksis, lærer gjennom prøving og  
feiling. Autoritet er frie til å være med  
å handle, men begrenset av rammer  
gjøre gitt av offentlige instanser.

Det er etricus mixed scanning som kanskje  
er mest aktuell, og brukes i dagens planlegging  
samfunn. Dette er fordi samfunnet er  
oppsplittet, og ~~ikke~~ diffusert, og det er  
derfor vanskelig å styre på en rasjonalistisk  
top down måte. Samfunnet er også



Emnekode : SV-200  
Kandidatnr. : 7637  
Dato : 24.05.2012  
Ark nr. : 5 av 12

også i kontinuerlig endring, hvor innovasjon og entreprenørskap fører til nye tanker, radikale endringer og nye løsninger. Ulike menneskelige planlegging kan derfor ~~føre~~ føre til stagnasjon. Det er derfor viktig å legge til rette for en planleggingsform som ser hensyn for dagens dynamiske marked, menneskers humør og de sosiale kulturelle aspektene ved samfunnet.



Emnekode : SU-200  
Kandidatnr. : 7637  
Dato : 24.05.2012  
Ark nr. : 6 av 12

### Oppgave 3

medvirkning i norsk planlegging fra etterkrigstiden og frem til idag

Etter første verdenskrig var Europa preget av store kriser, blant annet høy arbeidsledighet og økonomiske nedadgående spiraler (bl.a. børsraske i NY). De klassiske storene av frit marked fungerte ikke lenger, var blitt ideologi. Keynes førte fram nye tanker om makroøkonomi, hvor kjernen var at staten måtte gripe inn og styre samfunnet ved hjelp av etterspørresregulering, og inntektspolitikk, slik at balansen i markedet ble opprettes igjen. Den usynlige hånden som hadde dannet for, måtte nå bli synlig, og det var staten som skulle være denne synlige hånden. Planleggingen i etterkrigstiden var derfor instrumentell, rasjonalistisk og top-down styrt. I Europa og også i Norge. Borgene sine ~~rett~~ verdier og meninger ble sett på som irrasjonelle, og den eneste formen for medvirkning, var at de fikk informasjon. Borgene hadde liten, eller ingen medbestemmelses rett, det var staten som skulle styre.

På 1950-60 tallet vokste det fram fagbevegelser og organisasjoner (eks. arbeidspartiet), og fellet fikk da større del i planleggingen. Det var fremdeles staten som var den overordnede makt, men det



Emnekode : SU-200  
Kandidatnr. : 7637  
Dato : 24.05.2012  
Ark nr. : 7 av 12

Jolte valgte demokratisk styrte. Samfunnet skulle styras ved hjelp av demokratiske små endringer, og folket fikk til dels være med å bestemme. Planleggingsforen på denne tiden var instrumentell.

På 1970-tallet opplevde verden nye lunser, som samfunnet måtte forholde seg til. Det var nå både inflasjonen og arbeidsledigheten som utgjorde samfunns- → stagnasjon. J.W. Cullens forklarte stagnasjonen slik:

- nye teknologier utskubber arbeidsplaceringer bedrifter. Kompetanse/utdanningsnivået i disse ekspansive bransjene er høye, og lønnsnivået deretter. Dette var med på å presse inflasjonen oppover. Når de tradisjonelle næringene gikk konkurs, hadde ikke de ansatte den høye lønnskompetansen til å bli ansatt i de ekspansive næringene, og de ble derfor arbeidsledige
- kjøpekraften går ikke så drastisk ned på husholdning med de lønnsstabile
- skjer styring av utgifter og ned på makronivå, mens det foregår innovasjon, entreprenørskap og omstillinger på mikronivå.

I Norge ble den stagnasjonen så omfattende på grunn av industrien, men lærdommen om at samfunnets dynamikk og planlegging deretter ble videreført til vårt land også. Samfunnet måtte forstås som en samling av forskjellige organisasjoner, virksomheter og individer som



Emnekode : SU- 206  
Kandidatnr. : 7637  
Dato : 24.05.12  
Ark nr. : 8 av 12

har ulike og sprikende oppfatninger, meninger og verdier. Det er derfor vanskelig å finne den optimale løsningen på et problem, heller skissere på å prøve å finne den bestest mulige aksepterte løsningen. Mennesker er bedre på menneskap som er viktig for at samfunnet skal kunne utvikle seg positivt, og deres meninger og menneskap må derfor bli hørt. Vi gikk derfor i Norge over til en kommunikativ planleggingsform. Menneskene i samfunnet måtte ses på som medbyggere, ikke brukere. Man må iverksette tiltak for dem, ikke til dem. Borgere ble nå med inn i forhandlingsprosessen, og de fikk større medbestemmelsesrett i saker. Flere problemer ble løst, og man måtte se på samfunnet som en helhet mellom stat, fylke, kommuner og lokal samfunn.

Dette har nå ført til at det er blitt en viktig ansvarfordeling i Norge. Det er ikke bare staten som skal styre, men kommunene har fått viktige oppgaver, og lokal samfunn organiserer seg i blant annet organisasjoner eller ~~to~~ nettverk slik at de kan få innflytelse på offentlige avgjørelser.

I 1985 ble plan og bygningsloven i Norge, og den krevde at alle kommuner måtte lage en avroket kommuneplan. Planlegging måtte også være skrittvis, samordnede, gi grunnlag for bruk og vern av ressursene,





Emnekode : SU-200  
Kandidatnr. : 7637  
Dato : 24.05.12  
Ark nr. : 9 av 12

sans gi grunnlag for vedtak om utbygging, være til nytte for den enkelte og samfunnet, samt nærliggende interesser for barna.

Samfunnsplanlegging har også blitt mer fokuserte og skal ha som hensikt å se helheten mellom situasjonsavhengige aspekter ved samfunnet, ulike former for kunnskap, og verdier / verdibegreper som skal gi retning og perspektiv. I stedet for funksjonen, sektorplanlegging er det i Norge lagt mer og mer vekt på funksjonen samfunnsplanlegging. Borgere skal bli i samfunnet, det er de som skal leve sine liv der, og det er derfor viktig at de får medbestemmelsesrett til planleggingen, slik at offentlige avgjørelser ikke tas på bakgrunn av antagelser om hva som er viktig, og ikke viktig.

Plan- og bygningsloven § 16 legger også opp til at kommunene skal ta i bruk medvirkning. For kommuneplaner blir vedtatt med de ut til offentligheten, slik at berørte parter og interessenter skal få ytret sin mening. Planene skal offentliggjøres i minst en avis, og forbyr til kommuneplaner skal være lettilgjengelige for alle, seks mulig å hente forlaget på serviceforget til kommunen i Linsåsveien. Problemet er at det ikke er alle kommuner som får til dette med medvirkning. Det er faktisk bare 10%.



Emnekode : SU-200  
Kandidatnr. : 7637  
Dato : 24.05.12  
Ark nr. : 10 av 12

av medlemmene i Norge som får hit en ordentlig medvirkningsprosess. De sier at de vil, og legger opp til det, men at folk ikke er så veldig interesserte. Folk bryr seg ikke, med mindre det skjer i deres egen hage, "Out in my back yard"-effekten.

Så hvordan kan medlemmene i ~~de~~ dagens Norge få hit en positiv, utfordrende medvirkningsprosess? Patsy Healy har beskrevet fem punkter for å få hit dette:

1) Arenaer. Det er viktig å finne ut hvor meningsutvekslingen skal skje, altså hvilke arenaer den skal foregå i. Hvor er de aktuelle deltakerne i medvirkningsprosessen, og hvordan skal de kunne seg hit arenaene slik at deres meninger skal bli hørt? Slike faktorer er viktige å tenke på for man sette opp en eventuel diskussionsarena.

2) Formål med diskusjonen, vtl. hvordan skal diskusjonen, meningsutvekslingen foregå? Hvordan språk skal den ha, tone osv? Det er svært viktig at man har respekt for hverandres meninger, og at man viser høflighet. Alles meninger er like mye verdt, og det skal bli hørt. Det er viktig at det ikke foregår "hindringer" for meningsutvekslingen.



Emnekode : SU-200  
Kandidatnr. : 7637  
Dato : 24.05.12  
Ark nr. : 11 av 12

3) Når det blir så åpne dialoger, er det et enormt utbytte meninger som ~~skat~~ kommer fram. Det er viktig å klare å sortere disse meningene. En må stille spørsmål som utdyper meningene, hvilke deler meningen like meningene i se fellesrettet. Det blir en avgang meningen "lære å forstå" til "finne ut hva man skal gjøre".

4) Nye forståelser kommer fram når så mange mennesker kommer sammen og uttrykker sine meninger. Nærmenneskenes kunnskap og erfaringer deles sammen, og suppleres med andre menneskers kunnskap og erfaringer som det utløser fram nye måter å tenke på, nye innsiktsfaser, nye veier å gå. Det blir derfor lett å komme fram til løsninger som er bredt nok aksepterte, ~~forståelse~~ løsninger som er bygges på forståelse og gjensidig tillit, fremmer den enige siden etter den riktige, eller optimale løsningen.

5) Det vil alltid være noen som er misforstået med de løsningene som kommer fram, eller de vedtakene som blir fattet. Det er derfor viktig å legge til rette for refleksiv kunnskap, altså legge opp til kunnskap fra starten av, slik at man kan finne gode måter å løse enkelte problemer, konflikter, → etablere tillit og bruke den til noe positivt.



Emnekode : SU-200  
Kandidatnr. : 7637  
Dato : 24.05.12  
Ark nr. : 12 av 12

Medvirkning kan også føre med seg problemer. På en side får man mange verdier, meninger fram, men på en annen side kan det føre til en trollete prosess med for mange meninger, slik at det blir vanskelig å komme fram til noen endelig løsning. Det kan hende at noen gauger litt mer en fram til de samme løsningene ~~som tidligere~~. Som man i utgangspunktet hadde for medvirkningsprosessen startet. Det kan også føre til at planleggingen blir med planleggingen. Det er derfor viktig i hva Patsy Healy's 5 punkter i bakgrunn når man skal legge opp til en medvirkningsprosess.

~~Årsmøtet i kommunen~~ ~~gjennomført~~ fra Alt i alt har dagens møte samfunn gått fra instrumentell planlegging - til kommunisk planlegging hvor delmennesket side spilles med ekspertskuespill. Bergene blir sett på som forhandlingsdyktige individer som bærer på nye meninger og verdier, som er viktig å få fram i lysset, slik at samfunnet utvikler seg til det beste for oss alle.